aut timore pertetriti:atque mala pax eſt,qua vitiis aut diabolo concordatur. Sed illa gratia eſt à patre & Chriſto, qua nobis remittuntur peccata, quibus aduerſabamur deo : & pax qua reconciliamur ei. Cùm enim per gratiam remiſſis peccatis,aſſumptæ fuerint inimicitiæ, reſtat vt pace adhæreamus ei, à quo nos ſola peccata dirimebant. Gratia vocatur,quia non ex merito retributa, ſed ex donante conceſſa eſt. Talis, inquit, gratia & pax ſit vobis à deo patre noſtro, qui nos in filios adoptauit, & amari atque honorari vult à nobis vt pater,[& à domino Ieſu Chriſto,id eſt,à filio qui nos de manu inimici redemit, & ſuo dominio mancipauit, & eſt ſaluator atque rex noſter. Gratiam & pacem optat à patre & filio, nec adiungit ſpiritum ſanctum,quia ipſe ſpiritꝰ ſanctus donum dei eſt: & donum dei,gratia & pax eſt. Ideoque tota trinitas in hac ſalutatione ponitur,dū pater & Chriſtus aperte antè nominantur, & ſpiritus ſanctus gratia & pace ſignificatur. Nullo enim modo dari hominibus gratia poteſt,qua liberamur à peccatis, & pax qua reconciliamur deo, niſi in ſpiritu ſancto.

Primùm quidem gratias ago deo meo per Ieſum Chriſtum pro omnibus vobis, quia fides veſtra annuntiatur in vniuerſo mundo.

Commendata multis modis ſua perſona, & facta ſalutatione,ſicut mos eſt in epiſtolis, iterū reddit eos beneuolos,nimiam erga eos oſtendēdo ſe habere charitatem. Nam quia illos aſperrime erat remorſurus,primò leniter inchoat, & illorum beneuolentiam captat, ne ſi ſtatim eos acriter reprehendere cœpiſſet,illorum impatiētia reprehenſiones illas grauiter ferret,quaſi dicat:Multa ſum vobis dicturus. [Et primū quidem,] antequam illa dicam, hoc vobis intimo, [Quia gratias ago deo meo pro omnibus vobis,] congaudens bono incepto veſtro. Ago,inquam,gratias deo meo,qui cùm ſit natura & poteſtate deus omnium,merito & voluntate paucorum eſt. Ideo dixit,deo meo. Non enim poteſt vox iſta eſſe niſi ſanctorum,quorum deus dicitur, ſicut deus Abraam & deus Iſaac & deus Iacob. Non poteſt vox iſta eorum eſſe, quorum deus venter eſt, vel qui vitium aliud quodlibet fecere ſibi deum. [Ago gratias deo, id eſt,ſacrificium laudis illi offero, non per me, ſed per magnum pontificem, id eſt, Ieſum Chriſtum. Qui enim vult deo ſacrificium offerre, per manus pontificis debet offerre. Et ego tale ſacrificium per hunc ſacerdotem offero pro omnibus vobis,vt & vos ſimiliter faciatis, agētes ſemper deo gratias pro beneficiis quæ vobis contulit. Agere enim deo gratias, eſt ſentire omnia bona ab eo eſſe data,& pro his laudare corde,voce & opere. Agatis & vos gratias deo per Ieſum mediatorem noſtrum per quem vobis deus dedit quicquid boni habetis,& per quē accipit quicquid boni offertis. Vel ita : Ago gratias pro omnibus fidelibus. Et primū quidem pro omnibus vobis,ſcilicet quia vos primi eſtis,quoniam Romana eccleſia primatum habet inter omnes eccleſias. Et hic quoque patet quod hæc epiſtola debuit prima poni. Ago gratias deo,quem digne colendo meum facio,non per legem,ſed per Chriſtū. Ago inquā gratias, primùm quidē pro vobis,deinde pro cæteris. Primū pro vobis, de quibus magna omnibꝰ vtilitas venit,quia fides veſtra etſi nondum perfecta,iam tamen [Annuntiatur in vniuerſo mundo. Roma tūc erat caput mundi,& de toto orbe illuc conueniebant,atq; Romanos ſuſcepiſſe fidem Chriſtianæ religionis vbique diuulgabant, ſicque iam ſecurius cæterę per orbem nationes eandem fidem ſuſcipiebāt. Et hæc eſt laus fidelium Romanorum, quia tale de eis exemplū vbique ſpargebatur. Ideoq; cauere debebant,ne ſicut fama fidei ipſorū procul audita fuerat,ita rumor diſſenſionis audiretur,& multis noceret. Incitantur enim ad profectum per hoc,quod fides eorum vbique renuntiatur. Fides eſt diuinitatis confeſſio,& religionis ſolidum fundamentum:qua veraciter credimus id, quod videre non poſſumus. Proprie verò nomen fidei inde vocatur,quia fiat quod dictum eſt aut promiſſum. Fides enim eſt dicta ab eo,quod fit illud quod inter vtroſque placitum eſt,id eſt,inter deum & hominem, ſcilicet vt homo faciat opere quod dicit ore:& deus reddat ei beatitudinem quam promiſit. Notā.

Teſtis enim mihi eſt deus: cui ſeruio in ſpiritu meo in euangelio filii eius, quòd ſine intermiſſione memoriam veſtri facio ſemper in orationibus meis, obſecrās ſi quomodo tandem aliquando proſperum iter habeam in voluntate dei ueniendi ad vos. Deſidero enim videre vos, vt aliquid impartiar vobis gratiæ ſpiritalis ad confirmandos uos, id eſt, ſimul conſolari in vobis, per eam quæ inuicem eſt, fidem veſtrā atque meam.

Dixi quia gratias ago pro vobis,& hoc non fallaciter dixi: nā deus eſt mihi teſtis quod ſemper ſum ueſtri memor in orationibus meis. [Deus,] cuius ſcientia non fallitur, ipſe [Mihi teſtis eſt:] q nouit arcana, qui veritatē cōſiderat, ipſe mihi teſtis eſt, quod vera ſūt quę dico. [Cui ſeruio in ſpiritu meo,] id eſt, in affectu mentis meę: